

ПОНЯТИЕ ЗА МНОЖЕСТВО АДМИНИСТРАТИВНИ НАРУШЕНИЯ

Изабела Чакърова-Димитрова

THE CONCEPT OF MULTIPLE ADMINISTRATIVE OFFENCES

Izabela Chakarova-Dimitrova

Abstract: *The research subject of this paper is the concept of multiple administrative offences. The paper draws the attention of the scientific community to this concept. The author attempts to define it in terms of its most important characteristics. The scientific analysis is conducted using the inductive method.*

Keywords: *multiple administrative offences, concept, recurrence, quasi-recurrence, administrative penalty, Law on Administrative Offences and Penalties (ZANN).*

Настоящата статия има за цел да въведе в административноправната теория понятието ‘множество административни нарушения’, както и да изясни неговите основни характеристики.

Интересът към проучването е породен от няколко групи фактори. Идеята възникна след крупните промени в Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН¹). Със Закона за изменение и допълнение на ЗАНН (обн., ДВ, бр. 109 от 22.12.2020 г., в сила от 23.12.2021 г.) редица съществуващи материалноправни и процесуалноправни институти на административното наказване бяха реформирани, а други – за пръв път намериха място в кодифициращия закон. Детайлният анализ на измененията разкрива желанието на законодателя в определени случаи при множество от административни нарушения да усили държавната наказателна репресия.

Терминът ‘множество административни нарушения’ не е легално понятие, но в същото време законът предвижда различни

хипотези, при които съществува поредица от противоправни деяния. Например в чл. 13, ал. 2 от ЗАНН се говори за административно нарушение, извършено повторно, както и за административно нарушение на системно извършване, в чл. 58г, ал. 2 от ЗАНН – за „повторно извършено нарушение“, за „нарушение, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на акт, с който на нарушителя е наложено административно наказание извън случаите по т. 1, или е издадено предупреждение за нарушение от същия вид“ и др.

Въпросът за множеството от административни нарушения през годините не буди огромен интерес сред специалистите по административно право. Причината вероятно е разпоредбата на чл. 18 от ЗАНН, съгласно която, когато, „с едно деяние са извършени няколко административни нарушения или едно и също лице е извършило няколко отделни нарушения, наложените наказания се изтърпяват поотделно за всяко едно от тях“. Правната норма изключва прилагането на правилата на

¹ Закон за административните нарушения и наказания – обн., ДВ, бр. 92 от 28.11.1969 г., многократно изм. и доп.

НК² за съвкупността.³ По ЗАНН на практика наказуемостта при подобен тип множество от нарушения се свежда до наказуемостта на всяко едно от нарушенията. Другата вероятна причина, поради която множеството от административни нарушения не е предмет на самостоятелно проучване в миналото, е сравнително ниският размер на санкциите допреди няколко десетилетия. Понастоящем обаче размерът на предвидените в закона административни наказания е в посока на непрекъснато увеличаване, а в случаи на административно нарушение, извършено повторно, както и за административно нарушение на системно извършване, е възможно, когато е предвидено в закона, налагането на административното наказание „безвъзмезден труд в полза на обществото“. Посочените причини в известна степен обясняват породения интерес към избора на темата на настоящата статия.

Кога е налице едно административно нарушение? Кога е налице множество? Каква е наказуемостта? Като резултат от повечето извършени нарушения съществуват ли други негативни за нарушителя последици, освен предвиденото в състава административно наказание? Кодифициращият нормативен акт не е изчерпателен и систематизиран по отношение на отговорите по тези въпроси. Легалните дефиниции в параграф 1 от ЗАНН, по-конкретно ал. 2 и ал. 1, т. 6, внасят известна доза оп-

ределеност, но съвсем не са достатъчни за еднозначно и безпротиворечиво прилагане на закона. Въпросите допълнително се усложняват, ако добавим изобилието от всевъзможни решения в специалното законодателство.

Единият основен вид множество административни нарушения се формира при повторност, като тук особеностите в специалните закони варират и често се различават от повторността по смисъла на ЗАНН.⁴ Други видове множества от нарушения са уредени в чл. 18 от ЗАНН. Идеална съвкупност се формира, когато с едно деяние са извършени няколко административни нарушения, а реална – когато едно и също лице е извършило няколко отделни нарушения.⁵ Разпоредбата на чл. 18 от ЗАНН урежда наказуемостта, когато с едно деяние са извършени няколко административни нарушения и когато едно и също лице е извършило няколко отделни нарушения. Описаните в чл. 18 от ЗАНН множества от административни нарушения се регулират от закона – ЗАНН. За този вид множества не се прилагат правилата на съвкупността по НК, а всяко едно от нарушенията се наказва поотделно. Наказуемостта на множествата административни нарушения по чл. 18 от ЗАНН се отличава с разделност.

Настоящата статия няма за цел да разглежда особеностите и последиците на всеки един от видовете множества (повторност, ква-

² Наказателен кодекс – обн., ДВ, бр. 26 от 02.04.1968 г., в сила от 01.05.1968 г., многократно изм. и доп.

³ В този смисъл вж. **Дерменджиев, Ив., Д. Костов, Д. Хрусанов.** Административно право на Република България. Обща част. Пето преработено и допълнено издание София: Сиби, 2012, с. 347, както и **Сивков, Цв.** Административно наказване. Материалноправни и процесуални проблеми. София: Софи-Р, 1998, с. 56.

⁴ Административните нарушения, извършени повторно или на системно извършване, в специалното законодателство се уреждат по различен начин в зависимост от сферата на обществените отношения, които се засягат с противоправните деяния. Вж. по-подробно **Чакърва-Димитрова, Из.** Бележки по законопроекта за изменение и допълнение на Закона за административните нарушения и наказания. – В: 50 години Закон за административните нарушения и наказания – история, традиции, бъдеще. Сборник с доклади от научна конференция, организирана от катедра „Административноправни науки“ и катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, посветена на 50-ата годишнина от влизането в сила на Закона за административните нарушения и наказания, София, 16 декември 2019 г. Състав. Цветан Сивков, Пламен Панайотов, Николета Кузманова, Капка Георгиева. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2020, с. 146 и сл.

⁵ Вж. повече **Чакърва-Димитрова, Из.** Относно елемента „inidem“ от принципа „nonbisinidem“. – *De jure*, 2014, № 2, с. 67 и сл.

зиповторност⁶, идеална съвкупност и др.), регулирани от закона. Те могат да бъдат предмет на друго самостоятелно проучване. В статията се прави опит да се извлекат характеристиките на общото понятие „множество административни нарушения“, валидни за всеки един от неговите видове. Необходимостта от дефиниране на правното понятие „множество административни нарушения“ е продиктувано от целите и задачите на правната теория. Следващите разсъждения не са резултат от „философстване“ по един имагинерен проблем, а напротив имат предназначение да внесат повече яснота и разбиране на институтите в административното наказване.

Не на последно място по значение, прокарването и обяснението на понятието „множество административни нарушения“ би допринесло за желаната кохерентност в правната наука. Наказателноправната теория е предоставила редица понятия и определения на административноправната наука, а върху други – в значителна степен е повлияла. Този неоспорим и неотменим факт се дължи на изначалната близост между наказателната и административнонаказателната отговорност⁷, на генезиса на административното наказване, както и на запазеното и до днес препращане от ЗАНН към НКпо редица въпроси. Тенденцията в правната уредба на административно наказване е към кодифициране, а в последните години и към комплициране на някои институти.

Понятието „множество административни нарушения“ не случайно наподобява уста-

новеното в наказателноправната доктрина понятие „множество престъпления“⁸. Въпреки съществуването на не малкото прилики между двете понятия, те са различни, притежават свои собствени характеристики и особености. Сходството в понятията не води до тяхното отъждествяване, а напротив позволява отчитането и изследването на спецификата на понятието „множество административни нарушения“, като същевременно се запазва асоциацията с установени и познати за правото институти.

Преди да се характеризира понятието „множество административни нарушения“ като правно явление, като отправна точка ще послужи проявлението му като обществено явление обективната действителност.

Сборът от всички административни нарушения като обществено явление може да се обозначи като множество, като съвкупност от различни елементи, което включва многобройните или безброй извършени административни нарушения. Широко погледнато като множество административни нарушения могат да бъдат обозначени всички административни нарушения, които са извършени например за даден период от време. Ако се елиминира времето ограничение, съвкупността от административни нарушения се превръща въобще в едно безкрайно множество от правонарушения. То би могло да се превърне в крайно множество, ако се преустанови изцяло извършването на правонарушения под формата на административни нарушения.⁹ Безкрайната

⁶ Терминът „квазиповторност“ се въвежда, за да обозначи множеството от административни нарушения, при което липсва някой от елементите на същинската повторност. Случаите, описани във втората хипотеза на чл. 58г, ал. 2, т. 2 от ЗАНН, при които двете административни нарушения са от един и същи вид, но по първото административно нарушение не е наложено административно наказание, а на нарушителя е издадено предупреждение, формират квази повторност. Вж. по-подробно **Чакърова-Димитрова, Из.** Приложно поле и някои особености на споразумението по ЗАНН. – *De jure*, 2021, №1, с. 26.

⁷ Вж. по-подробно **Чакърова-Димитрова, Из.** Търновската конституция и значението ѝ за административното наказване. – В: 135 години от приемането на Търновската конституция. София: Сиби, 2014, с. 404-410, както и **Чакърова-Димитрова, Из.** Принципът „non bis in idem“ в административнонаказателното право на Република България. Велико Търново: Фабер, 2020, с. 37 и сл.

⁸ За понятието „множество престъпления“ вж. по-подробно **Ненов, Ив.** Наказателно право на Република България. Обща част. Книга втора. Нова редакция Ал. Стойнов. София: Софи-Р, 1992, с. 195 и сл., както и **Стойнов, Ал.** Наказателно право. Обща част. София: Сиела, 1999, с. 344 и сл.

⁹ Тук прилагателното „крайно“ се използва като характеристика на един от видовете множества в математиката, при които дадено множество има краен брой елементи.

съвкупност от всички извършени административни нарушения е ирелевантна за правото.

По принцип правото третира поотделно всеки един от елементите или всяко едно от административните нарушения от безкрайното множество на административните нарушения. Правният ред определя кои неправомерни деяния да санкционира, как да ги санкционира и т.н. В някои случаи обаче правната регулация не се изчерпва само с установяване на съставите на административните нарушения и съответстващите им наказания. Напротив, съобразно закона, за някои отделни административни нарушения се предвиждат правила, които надхвърлят самостоятелната им правна уредба. Съобразно изричното указание направната норма се прави връзка между отделни административни нарушения на базата на определени белези. Тези нарушения стават елементи от друг юридически факт, нов юридически факт, различен от административното нарушение, взето само по себе си. Този нов юридически факт е фактът на множеството административни нарушения. Правният ред определя кой факт е релевантен за правото, кой не е¹⁰.

Така правната норма определя в кои случаи едно множество административни нарушения е релевантно за правото, в кои не е. Настоящата статия разглежда понятието в контекста на релевантните за правото множества административни нарушения. Много от административни нарушения не винаги означава, че е налице множество административни нарушения по смисъла на закона. Точно обратното, дори е възможно само две административни нарушения да формират множество.

Дотук можем да изведем първата особеност от юридическата характеристика на понятието 'множество административни нарушения'. Множество образуват само тези административни нарушения, които се намират помежду си в някаква установена от правото

връзка. Близостта между нарушенията се дължи на различни, посочени от закона, обстоятелства, като например – вида на нарушенията, непродължителния период от време, в който са извършени, и др.

За да е налице множество, необходимо условие е наличието на няколко отделни административни нарушения. Всяко едно от нарушенията по своята същност е неправомерно юридическо деяние. Административното нарушение е „отделен вид противоправно, виновно, наказуемо деяние“¹¹. То засяга негативно обществените отношения, насочено е срещу „установения ред на държавно управление“, като в правна теория се споделя разбирането, че административното нарушение е насочено срещу „установения правен ред“ с цел да бъдат обхванати и защитени по-широк кръг от обществени отношения.¹²

Броят на извършените нарушения е различен при различните видове множества и не може да служи за критерий при дефиниране на понятието. Някои множества могат да се формират при извършени две или повече отделни административни нарушения, като например при повторност, докато при други броят на отделните елементи е по-голям. Така например, зада е налице „системно нарушение“, съобразно легалните дефиниции, съдържащи се в някои закони, е необходимо да са извършени три или повече административни нарушения.

Специалното законодателство е неизчерпаемо откъм примери за повторност и системност. Общото между тях, освен че става дума за множество от административни нарушения, е че обосновават прилагането на квалифицирани състави на административни нарушения и респективно налагането на по-тежки санкции.

Така например по смисъла на част втора на КСО¹³, съгласно § 1, ал. 2, т. 9, „системни нарушения“ са три или повече администра-

¹⁰ Относно необходимата връзка между юридическия факт и правния ред вж. по-подробно **Вълчев, Д.** Лекции по обща теория на правото. Част 2. София: Сиела, 2019, с. 24.

¹¹ Вж. по-подробно: **Дерменджиев, Ив., Д. Костов, Д. Хрусанов.** Административно право на Република България. Обща част. Пето преработено и допълнено издание София: Сиби, 2012, с. 308.

¹² Вж. **Сивков, Цв.** Административно право и административен процес. Плевен: Издателски център МУ – Плевен, 2013, с. 117.

¹³ Кодекс за социално осигуряване – обн., ДВ, бр. 110 от 17.12.1999 г., изм. и доп.

тивни нарушения на този кодекс и/или на актовете по прилагането му, извършени в продължение на една година, или три и повече административни нарушения от един и същ вид, извършени в продължение на три последователни години, а по смисъла на част трета на КСО, съгласно § 1, ал. 4, т. 1, „повторно нарушение“ е нарушението, извършено в срок до една година от влизането в сила на наказателното постановление, с което нарушителят е наказан за нарушение от същия вид.

ЗДвП¹⁴ определя в т. 62 на § 6 от Допълнителните разпоредби като ‘системно’ нарушението, извършено три или повече пъти в едногодишен срок от влизането в сила на първото наказателно постановление или на първия електронен фиш, с който на нарушителя се налага наказание за същото по вид нарушение, а в т. 33 на § 6 – като ‘повторно’ нарушението, извършено в едногодишен срок, а в случаите по чл. 174, ал. 2 – в двегодишен срок, от влизането в сила на наказателното постановление, с което на нарушителя е наложено наказание за същото по вид нарушение, включително и когато първото наказание му е било наложено като нов водач.

По смисъла на ЗДДФЛ¹⁵, съгласно § 1, т. 36, ‘повторно’ е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което нарушителят е наказан за същото по вид нарушение.

По смисъла на ЗООРПСМ¹⁶ и съобразно § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби ‘повторно’ е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на акта, с който на нарушителя е наложено наказание или принудителна административна мярка за същото по вид нарушение.

В други закони има предвидени състави на административни нарушения, извършвани системно или при повторност, без самият специален закон да дава определение кога

нарушението е извършено повторно, кога – системно. Така в чл. 236 от ЗУТ¹⁷ се предвижда при системни нарушения нарушителят да бъде лишен от правото да заема длъжността главен архитект на община (район) за срок до 2 години, като ЗУТ не определя понятието ‘системни нарушения’. Също така по ЗООС-¹⁸ при някои нарушения, извършени повторно, е предвидена санкция в двоен размер, като няма дефиниция в ЗООС, кое нарушение се счита за повторно.

Видно от посочените по-горе фрагменти от специалното административно законодателство, повторността и системността при административните нарушения се дефинира различно. В едни случаи законът изисква нарушенията да са от един и същи вид, в други случаи – не. Времевият период, в който следва да са извършени нарушенията, също е различен – 1, 2, 3 години, а някои закони (освен горепосочените, като Закона за горите и УБДХ¹⁹) въобще не съдържат такъв. При липса на посочен от закона времеви период погрешно би могъл да се направи извод, че е възможно да се формира повторност между две нарушения, извършени в интервал от десетки години едно от друго. Този извод противоречи на принципа на справедливост на административното наказание. При липса на установен от закона срок в специалния закон, би трябвало да се приложи установения в параграф 1, ал. 2 от ЗАНН едногодишен срок за повторно нарушение. Необходимото, но не единствено условие, за да възникне повторността, е тя да е уредена изрично в правната норма посредством предвиденото административно наказание за повторно нарушение.

Посочените само няколко примера илюстрират разнообразието от множества административни нарушения, които могат да възникнат, и трудността при дефиниране на едно

¹⁴ Закон за движението по пътищата – обн., ДВ, бр. 20 от 5.03.1999 г., изм. и доп.

¹⁵ Закон за данъците върху доходите на физическите лица – обн., ДВ, бр. 95 от 24.11.2006 г., изм. и доп.

¹⁶ Закон за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия – обн., ДВ, бр. 96 от 29.10.2004 г., изм. и доп.

¹⁷ Закон за устройство на територията – обн., ДВ, бр. 1 от 2.01.2001 г., изм. и доп.

¹⁸ Закон за опазване на околната среда – обн., ДВ, бр. 91 от 25.09.2002 г., изм. и доп.

¹⁹ Указ № 904 от 28.12.1963 г. за борба с дребното хулиганство (УБДХ) – обн., ДВ, бр. 102 от 31.12.1963 г., изм. и доп.

общо теоретично понятие, валидно за всяко едно от тях.

Множество административни нарушения е налице, когато няколкоотделни административни нарушения (две, три или повече) се намират в определена, посочена от закона връзка едно спрямо друго. Това е основната характеристика на понятието множество административни нарушения, която присъства във всеки един от видовете множества.

Степента на близост между нарушенията е различна при различните видове множества. По смисъла на чл. 18 от ЗАНН, връзката между нарушенията е по отношение на субекта, на извършителя на отделните административни нарушения. Съобразно разпоредбата на чл. 18 от ЗАНН те трябва да са извършени от „едно и също лице“. Този тип връзка е минимумът, който се изисква, за да е възможно въобще да възникне множество административни нарушения по смисъла на закона. Административните нарушения освен по линия на субекта, могат да се намират и в по-висока степен на свързаност, както е например при повторността.

За да се формира множество от административни нарушения, в повечето случаи са необходими и други елементи освен идентичността на субекта. При повторността, като един от видовете множества, необходимо условие е извършените административни нарушения да бъдат от един и същи вид по смисъла на параграф 1, ал. 1, т. 6 от Допълнителните разпоредби на ЗАНН, и да са извършени през непродължителен период време.

Периодът от време между нарушенията може да варира съобразно обществените отношения, които се засягат. Съобразно кодифицираният нормативен акт при повторност срокът е една годинаот влизането в сила на акта, с който е наложено административно наказание за нарушение от същия вид, съобразно параграф 1, ал. 2 от Допълнителните разпоредби на ЗАНН, като специалният закон може да предвижда друг срок. При системните нарушения сроковете също не съвпадат в различните отрасли²⁰.

Освен срокът между отделните нарушения и видът на нарушенията, други факти и обстоятелства също могат да бъдат определящи за възникването на множество. Тези други факти и обстоятелства не са необходимо условие за всички видове множества, а се отнасят само за някои от тях.

Често срещано условие при повторността, което обаче не бива да се абсолютизира, тъй като не винаги е изискуемо от закона, е наличието на влязло в сила наказателно постановление, с което нарушителят е наказан за нарушение от същия вид. Съобразно същинската повторност по ЗАНН, това е една от задължителните предпоставки: административнонаказателното производство за предходно нарушение от същия вид да е приключило с влязло в сила наказателно постановление.

Възможно при някои видове множества, предвидени както в кодифицирания закон, така и в специалното законодателство, тази предпоставка да липсва. Така например при ‘квази повторността’ по смисъла на втората хипотеза на т. 2 от чл. 58г, ал. 2 от ЗАНН извършените административни нарушения отново са от един и същи вид.²¹ Основната разлика между квази повторността и същинската повторност е в това, че за първото административно нарушение лицето не е наказано, а му е издадено предупреждение. Фактът, че за първото административно нарушение не е било наложено административно наказание, не позволява да възникне същинска повторност. Квази повторността много наподобява повторността, но липсва един от нейните съществени елементи, което води до обособяване на отделен вид множество от административни нарушения. Липсващата предпоставка на повторността е, че нарушителят не е бил наказан за извършеното административно нарушение от същия вид, а само е бил предупреден. Но това първо деяние макар и маловажен случай запазва характера си на административно нарушение.

Друг случай, при който се откроява съществено отклонение в този тип връзка между нарушенията (нарушителят да е наказан за

²⁰ Вж. например по-горе цитираните текстове от КСО, ЗДвП и др.

²¹ За въведения термин вж. по-подробно Чакърова-Димитрова, Из. Приложно поле и някои особености на споразумението по ЗАНН. – De jure, 2021, № 1, с. 26.

нарушение от същия вид преди извършване на второто административно нарушение), е предвиден в специалното законодателство. Съобразно § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби на ЗООРПСМ ‘повторно’ е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на акта, с който на нарушителя е наложено наказание или принудителна административна мярка за същото по вид нарушение. Т.е. възможно е производството по първото нарушение да е приключило не с налагане на административно наказание, а с налагане на принудителна административна мярка като например „забрана за посещение на спортни мероприятия“.

Фактите и обстоятелствата, които имат значение за формирането на даден вид множество административни нарушения, са различни (например лицето да е наказано за нарушение от същия вид, времеви период между нарушенията и др.). Характеристиката, която е неизменна и иманентно присъства във всички видове множества, е идентичността на извършителя. Другите характеристики могат да варират и да се отнасят само до определен вид множества или дори само за някои случаи на повторност, предвидени в специалното законодателство, поради което не позволяват да бъдат изчерпателно изброени при дефиниране на понятието множество административни нарушения.

Множеството административни нарушения от гледна точка на класификацията на юридическите факти винаги представлява фактически състав²². Той се състои от наличието на отделни елементи – извършените административни нарушения от едно лице предвидените в закона факти и обстоятелства (срокът между отделните нарушения, влязлото в сила наказателно постановление за налагане на административно наказание и други). Тези отделни елементи притежават относително самостоятелно съществуване, но съобразно изричното указание на правната норма водят до образуване на множество административни нарушения.

Множеството административни нарушения представлява неправилен сложен юридически факт. То се санкционира от пра-

вото. Правните последици при няколко административни нарушения варират според вида множество, което те образуват. Правните последици могат да се изразяват в предвидено по-тежко по вид наказание или наказанието, дори и от същия вид, е възможно да е в по-голям размер. Много често например при повторност предвиденото в специалния закон административно наказание е в двоен размер. За административно нарушение, извършено повторно или на системно извършване, може да се наложи наказание „безвъзмезден труд в полза на обществото“, ако е предвидено в закона. Възможно е освен прилагането на квалифициран състав на административно нарушение, да съществуват и други неблагоприятни за нарушителя последици. Например за повторно извършено нарушение не се допуска споразумение (чл. 58г, ал. 2, т. 1 от ЗАНН). Недопустимостта на споразумението автоматично изключва възможността административното наказание да се определи под минимума, предвиден в закона, съобразно новата правна норма на чл. 58г, ал. 8 от ЗАНН (в сила от 23.12.2021 г.).

Правните последици на множеството административни нарушения обаче не бива да се отъждествяват със самия факт на множеството. Какво се има предвид? Съществуват съвкупности от нарушения, при които наказуемостта се запазва, се реализира по начин, по който би се осъществила, ако нарушенията не образуваха съвкупност (вж. напр. чл. 18 от ЗАНН). Това не означава, че липсва множество. Напротив, идеалната и реалната съвкупност от административни нарушения са възможни съобразно чл. 18 от ЗАНН. Разпоредбата урежда административнонаказателните последици, които се отнасят до изпълнението на наложените наказания. Множество от административни нарушения се образува и при идеалната, и при реалната съвкупност. Правната норма на чл. 18 от ЗАНН е необходима, от една страна, за да определи наказуемостта при подобен тип множество, а от друга – за да не остава погрешно впечатление, че в подобни случаи би могъл да се приложи НК. Ако липсваше текстът на чл. 18 от ЗАНН, поради липсата на изрична правна уредба по въпроса

²² Вж. по-подробно за класификацията на юридическите факти **Вълчев, Д.** Цит. съч., с. 53.

за съвкупностите и поради препращането от ЗАНН към НК, субсидиарно щеше да е приложим НК. Идеалната и реалната съвкупност от административни нарушения са правно регулирани. Нормата, която ги регулира, е тази на чл. 18 от ЗАНН. Правните последици на този вид съвкупности са уредени от закона. Това, че наказуемостта при подобна съвкупност съвпада с тази на отделните административни нарушения, не означава липса на съвкупност. Законодателното решение всяко наказание да се изтърпява поотделно е свързано с особеностите на реализирането на административно-наказателната отговорност в случай на такъв вид множество от административни нарушения, а не с юридическия факт, който го поражда.

Изследването на юридическа характеристика на множеството административни нарушения позволява да се направи опит за определение на правното понятие ‘множество административни нарушения’.

Множество административни нарушения е неправомерен сложен юридически факт, състоящ се от няколко, извършени от едно и също лице, административни нарушения, намиращи се в установена от закона връзка помежду си, което множество по силата на изрична правна норма и при наличието на предвидените в закона обстоятелства, е релевантно за правото и е възможно да породи правни последици, които надхвърлят правните последици на всяко едно от нарушенията, взето само по себе си, или позволява някое от административните нарушения да се третира по начин, различен от този, по който се третира, ако не попада в това множество.

База на предложеното определение представляват направените в статията разсъждения за понятието ‘множество административни нарушения’. Стремещт е изведената дефиниция да обхване особеностите на всички видове множества административни нарушения и същевременно да даде едно общо теоретично понятие, което да служи като основа за по-нататъшни изследвания, детайлно сегментиране и анализ на различните видове множества, техните елементи и последици. Статията поставя понятието ‘множество административни нарушения’ в ползването на

научната общност. Представената концепция е изградена посредством индуктивния метод въз основа на белезите на различните видове правно уредени множества. Възприетото понятие позволява очертаване на особеностите на правното явление „множества административни нарушения“, чийто различни проявление откриваме в законодателството.

БИБЛИОГРАФИЯ / REFERENCES

Вълчев, Д. Лекции по обща теория на правото. Част 2. София: Сиела, 2019. // **Valchev, D.** *Leksii po obshta teoria na pravoto. Chast 2.* Sofia: Siela, 2019.

Дерменджиев, Ив., Д. Костов, Д. Хрусанов. Административно право на Република България. Обща част. Пето преработено и допълнено издание. София: Сиби, 2012. // **Dermendzhiev, Iv., D. Kostov, D. Hrusanov.** *Administrativnopravona Republika Bulgaria. Obshtachast. Petoprerabotenoidopalnenoizdanie* Sofia: Sibi, 2012.

Ненов, Ив. Наказателно право на Република България. Обща част. Книга втора. Нова редакция Ал. Стойнов. София: Софи-Р, 1992. // **Nenov, Iv.** *Nakazatelno pravona Republika Bulgaria. Obshtachast. Knigavtora. Nova redaktsia Al. Stoynov.* Sofia: Sofi-R, 1992.

Сивков, Цв. Административно наказване. Материалноправни и процесуални проблеми. София: Софи-Р, 1998. // **Sivkov, Tsv.** *Administrativno nakazvane. Materialnopravni i protsesualni problemi.* Sofia: Sofi-R, 1998.

Сивков, Цв. Административно право и административен процес. Плевен: Издателски център МУ – Плевен, 2013. // **Sivkov, Tsv.** *Administrativno pravo i administrativen protses.* Pleven: Izdatelski tsentar MU – Pleven, 2013.

Стойнов, Ал. Наказателно право. Обща част. София: Сиела, 1999. // **Stoynov, Al.** *Nakazatelno pravo. Obshta chast.* Sofia: Siela, 1999.

Чакърова-Димитрова, Из. Принципът „nonbisinidem” в административнонаказателното право на Република България. Велико Търново: Фабер, 2020. // **Chakarova-Dimitrova, Iz.** *Printsipat „nonbisinidem” v administrativnonakazatelnoto pravo na Republika Bulgaria. Veliko Tarnovo: Faber,* 2020.

Чакърова-Димитрова, Из. Относно елемента „inidem” от принципа „nonbisinidem”. – *De jure*, 2014, № 2. // **Chakarova-Dimitrova, Iz.** *Otnosnoelementa „inidem” oprintsipa „non bis in idem”.* – *De jure*, 2014, № 2.

Чакърва-Димитрова, Из. Приложно поле и някои особености на споразумението по ЗАНН. – De jure, 2021, № 1. // **Chakarova-Dimitrova, Iz.** Prilozhno pole i nuakoi osobenosti na sporazumenieto po ZANN. – De jure, 2021, № 1.

Чакърва-Димитрова, Из. Търновската конституция и значението ѝ за административно наказване. – В: 135 години от приемането на Търновската конституция. София: Сиби, 2014. // **Chakarova-Dimitrova, Iz.** Tarnovskata konstitutsia i znachenieto i za administrativnoto nakazvane. – V: 135 godini ot priemaneto na Tarnovskata konstitutsia. Sofia: Sibi, 2014.

Чакърва-Димитрова, Из. Бележки по законопроекта за изменение и допълнение на Закона за административните нарушения и наказания. – В: 50 години Закон за административните нарушения и наказания – история, традиции, бъдеще. Сборник с доклади от научна конференция, организирана от катедра „Административноправни науки“ и катедра „Наказателноправни науки“

на Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, посветена на 50-ата годишнина от влизането в сила на Закона за административните нарушения и наказания, София, 16 декември 2019 г. Състав. Цветан Сивков, Пламен Панайотов, Николета Кузманова, Капка Георгиева. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2020. // **Chakarova-Dimitrova, Iz.** Belezhki po zakonoproekta za izmenenie i dopalneniena Zakona za administrativnite narushenia i nakazania. – V: 50 godini Zakon za administrativnite narushenia i nakazania – istoria, traditsii, badeshte. Sbornik s dokladi ot nauchna konferentsia, organizirana ot katedra „Administrativnopravni nauki“ i katedra „Nakazatelnopravni nauki“ na Yuridicheskia fakultet na Sofiyskia universitet „Sv. Kliment Ohridski“, posvetena na 50-ata godishnina ot vlizaneto v sila na Zakona za administrativnite narushenia i nakazania, Sofia, 16 dekemvri 2019 g. Sastav. TsvetanSivkov, Plamen Panayotov, Nikoleta Kuzmanova, Kapka Georgieva. Sofia: UI „Sv. KlimentOhridski“, 2020.